

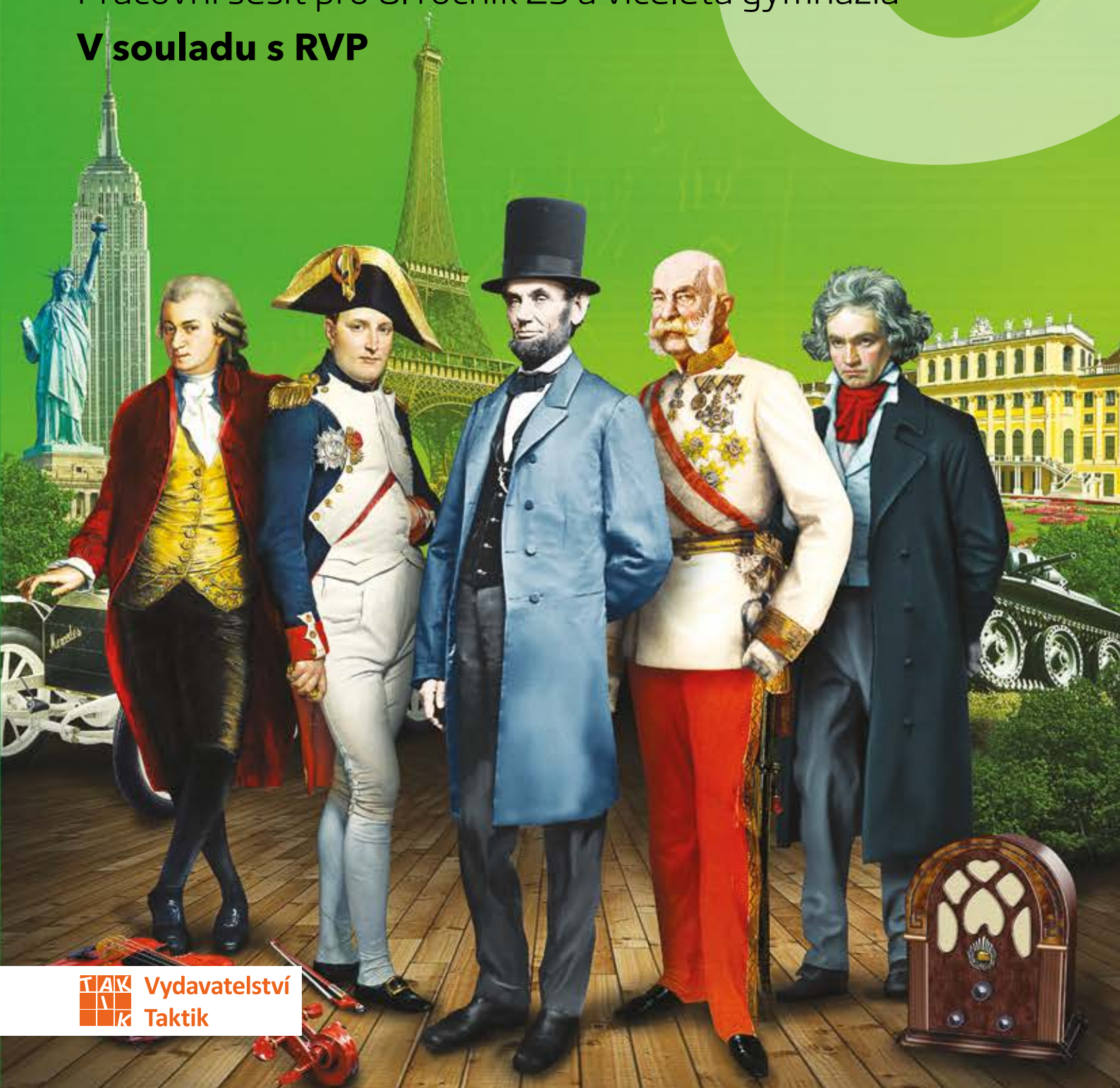
HRAVÝ

DĚJEPIS

NOVOVĚK

Pracovní sešit pro 8. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

V souladu s RVP

Vydavatelství
Taktik

HRAVÝ DĚJEPIS 8 – Novověk

Pracovní sešit pro 8. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

Autoři:	Mgr. Petr Mácha Mgr. Michaela Jindráčková
Odborná spolupráce:	Mgr. Věra Štefánková
Jazyková korektura:	Mgr. Věra Štefánková
Grafická úprava a sazba:	Sára Doležalová
Návrh obálky:	Mgr. Martin Pavlík, Sára Doležalová
Produktový manažer:	Mgr. Lucie Pěnkavová
Projektový manažer:	Ing. Jaroslav Brdjar
ISBN:	978-80-7563-135-0 2. vydání, 2018
Copyright:	© Vydavatelství Taktik International, s.r.o., Praha 2016 (1. vydání, 2016)
Vyrobil a vydal:	Taktik International, s.r.o., Argentinská 38, 170 00 Praha 7

Schválilo MŠMT č. j.: MSMT-6521/2018 dne 14. září 2018 k zařazení do seznamu učebnic pro základní vzdělávání jako součást ucelené řady učebnic pro vzdělávací obor Dějepis s dobou platnosti šest let.

Všechna práva vyhrazena. Šíření či reprodukce obsahu nebo jeho částí jakýmkoliv způsobem jsou bez předchozího písemného souhlasu vydavatele zakázány.

HRAVÝ DĚJEPIS

8

JMÉNO

ŠKOLA

TŘÍDA

ŠKOLNÍ ROK

	2. polovina 17. století a 18. století	2
	Opakování.....	13
	Velká francouzská revoluce a napoleonské války	14
	Opakování.....	19
	Evropa a svět po napoleonských válkách	20
	Opakování.....	31
	Revoluce 1848	32
	Opakování.....	36
	2. polovina 19. století a počátek 20. století	37
	Opakování.....	47
	První světová válka	48
	Opakování.....	52

2. POLOVINA 17. STOLETÍ A 18. STOLETÍ

Nové typy monarchií; Osvícenství; Občanská revoluce

1 Rozhodni, co patří k jednotlivým typům monarchií, a uveď příklad takové monarchie.

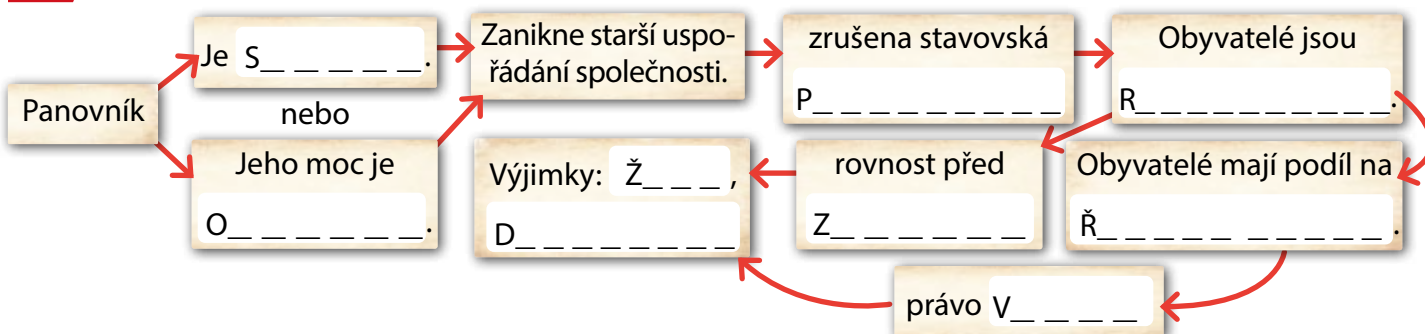
Stavovská monarchie	Konstituční monarchie	Absolutistická monarchie	Osvícenská monarchie

Příklad (konkrétní země):

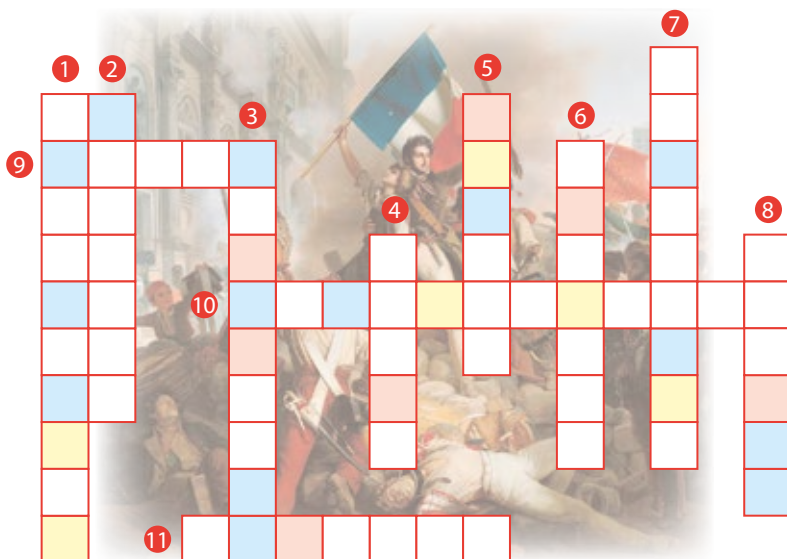
--	--	--	--

- 1) Panovník se dělí o moc se šlechtou, městy a duchovenstvem.
- 2) Panovník je zodpovědný pouze Bohu.
- 3) Proti vůli panovníka není žádné odvolání.
- 4) Panovník vládne neomezeně, ale zároveň prosazuje moderní názory.
- 5) Cílem snahy panovníka je dobře fungující a prosperující stát, kde se daří i poddaným.
- 6) Stavý mají velký vliv na chod státu.
- 7) ústava
- 8) Panovník má spíše reprezentativní postavení.
- 9) boj mezi stavý a panovníkem o moc
- 10) Panovník provádí reformy.
- 11) Panovník má nejvyšší soudní i zákonodárnou pravomoc, vládne s pomocí ministrů.
- 12) Panovník je kontrolován parlamentem.

2 Dopln schéma popisující průběh občanské revoluce.

3 Vylušti doplňovačku s pomocí nápovědy. Z vyznačených písmen sestavíš tajenku.

1. stavovská práva a výsady
2. země ovládaná a hospodářsky využívaná jiným státem
3. království
4. osvícenský panovník z rodu Habsburků - ... II.
5. odhad - např. volební ...
6. rádce panovníka při řízení státu
7. Sněm nebo shromáždění, do něž volí občané své zástupce.
8. konstituce
9. Osvícenství se vyznačuje nekritickou vírou v lidský ...
10. neomezená vláda panovníka
11. Změna, která má něco zlepšit.

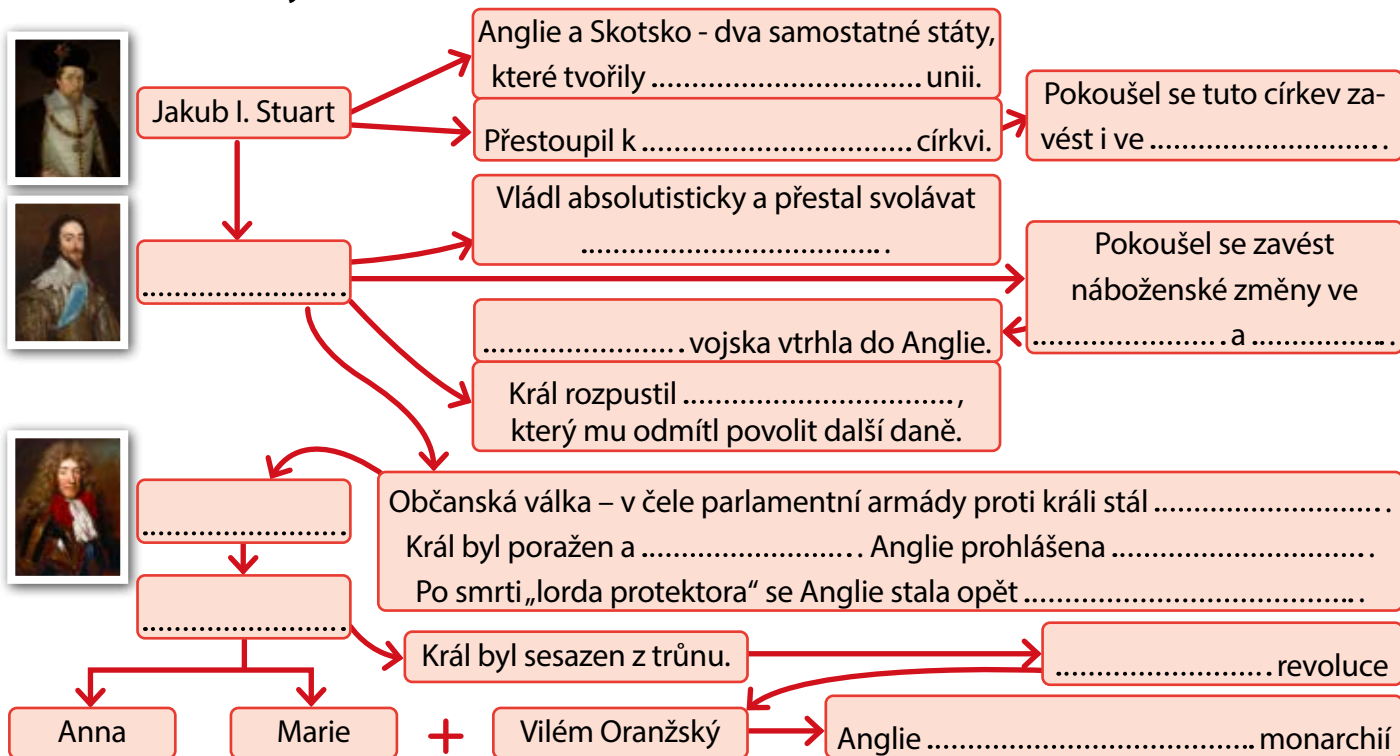
Státy, kde došlo k prvním občanským revolucím, byly:

.....

Anglie a Velká Británie v koloniích; Vznik Spojených států

4 Dopln rodokmen Stuartovců a významné události, které se za vlády jednotlivých panovníků staly.

5 Přiřaď, co spolu souvisí. (pojmem a jeho upřesnění)

Anglický parlament	☐	☐
Náboženská situace na britských ostrovech	☐	☐
Politické strany	☐	☐

- d) katolická církev
- e) konzervativní
- f) anglikánská církev
- g) presbyteriánská církev
- h) liberální
- i) politická strana podporující krále
- j) drobná šlechta a měšťanstvo
- k) Patřila k ní většina Angličanů.
- l) Patřila k ní většina Irů.
- m) Požadovala reformy anglikánské církve.
- n) vysoká šlechta a duchovenstvo
- o) protestanti ve Skotsku
- p) politická strana snažící se omezit královu moc

- a) Dolní sněmovna
- b) puritánská církev
- c) Sněmovna lordů

6 Vyber správnou možnost (může být více než jedna).

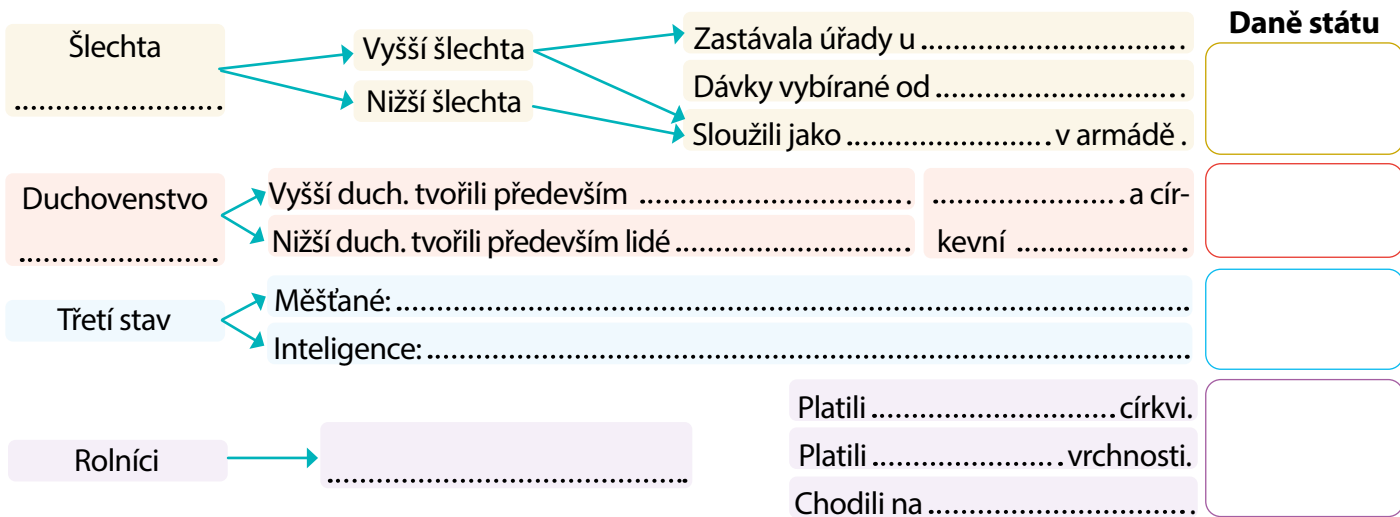
- Do nových kolonií se lidé dobrovolně stěhovali
 - a) z náboženských důvodů.
 - b) kvůli půdě, které byl v Evropě nedostatek.
 - c) protože byli odsouzeni k deportaci.
- Většinu přistěhovalců tvořili
 - a) kněží.
 - b) mladí muži.
 - c) ženy.
- V severních koloniích vznikaly
 - a) plantáže.
 - b) manufaktury.
 - c) farmy.
- V jižních koloniích vznikaly
 - a) plantáže.
 - b) manufaktury.
 - c) farmy.
- V čele jednotlivých kolonií stál
 - a) král.
 - b) guvernér.
 - c) gubernátor.

VELKÁ FRANCOUZSKÁ REVOLUCE A NAPOLEONSKÉ VÁLKY

Příčiny revoluce

1 Dopln s pomocí nápovědy schéma rozdělení francouzské stavovské společnosti.

první stav | zemědělství | šlechtici | robotu | poddaných | lékaři, učitelé | obchodníci |
desátky | druhý stav | dvora | dávky | řemeslníci | lidé neurozeného původu | poplatky |
důstojníci | finančníci | Daně platili. | Daně neplatili. | desátky | Daně platili. | Daně neplatili.

2 Dopiš k obrázkům příčiny zvyšování státního dluhu Francie.

.....

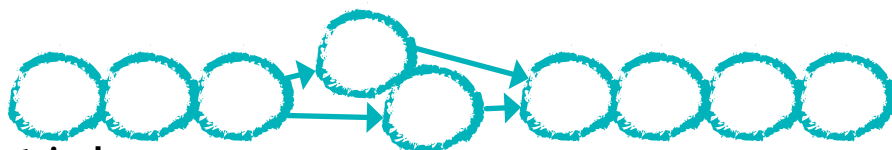
.....

.....

3 Seřad' události, jak šly po sobě. Z písmen sestaviš informace týkající se dobytí Bastily.

- ZŇ**) neklid a povstání v Paříži
- Ů**) dobytí Bastily
- VĚ**) vysoké státní dluhy Francie
- IC**) svolání generálních stavů
- ZN**) návrh zdanit šlechtu a duchovenstvo
- DM**) Třetí stav se prohlásil Národním shromážděním.
- E**) Třetí stav je nespokojen se způsobem hlasování.
- SE**) Třetí stav chce jednat o změně absolutistického způsobu vlády.
- VĚ**) Poslanci Národního shromáždění se rozhodli vypracovat ústavu.

tajenka:

Bastila byla pařížská pevnost postavená ve 14. století během stoleté války. Později byla používána jako V době jejího dobytí však v celé pevnosti bylo pouze

Průběh revoluce

4 Rozhodni, zda jsou tvrzení pravdivá. Z písmen sestavíš tajenku.

ANO NE

1. Zrušení stavovských privilegií znamenalo, že si všichni obyvatelé Francie byli rovni před zákonem.	K	R
2. Po přijetí dekretů v srpnu 1789 museli všichni kromě šlechty platit daně.	U	O
3. V srpnu 1789 bylo zrušeno poddanství.	K	S
4. Deklaraci práv člověka a občana vytvořil Ludvík XVI. a předložil ji Ústavodárnému shromáždění.	S	A
5. Jakobíni byli nejmírnější politickou stranou.	I	R
6. Za Francouzské revoluce byl zaveden nový kalendář, kde rok 1 odpovídal dřívějšímu roku 1789.	D	L
7. Dnešní označení politických stran jako „pravice“ a „levice“ pochází z doby Francouzské revoluce – umírněnější poslanci sedávali v Ústavodárném shromáždění vpravo, radikálnější vlevo.	A	P

tajenka:

Symbol revoluce, stuha v národních barvách, kterou nosili revolucionáři nejčastěji na klobouku, se nazývala

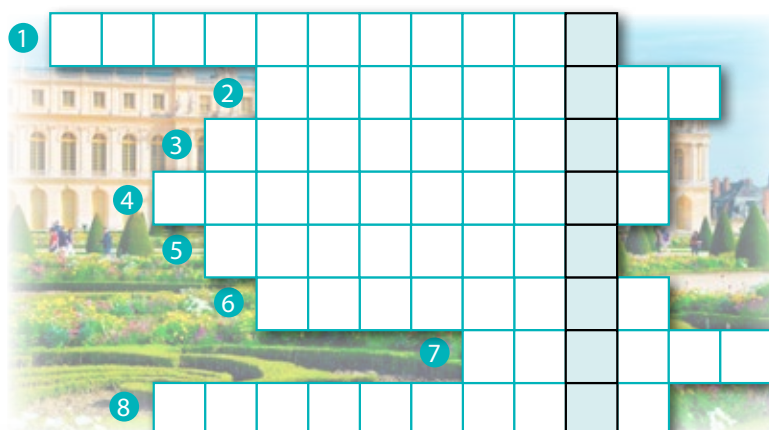

5 Z nabízených možností doplň do tabulky informace k jednotlivým fázím Francouzské revoluce.

	1789 - 1791	1792 – květen 1793	červen 1793 - 1794
Kdo vládl			
Typ státu			
Významné události			

A) absolutismus	F) zrušení poddanství	K) Deklarace práv člověka a občana
B) konstituční monarchie	G) pokus krále o útěk	L) Francie vyhlásila válku Rakousku.
C) sesazení Ludvíka XVI.	H) republika	M) poprava Ludvíka XVI.
D) diktatura	I) Výbor pro veřejné blaho	N) Národní konvent
E) zrušeno právo na obhajobu	J) Ludvík XVI.	O) poprava M. de Robespiera

6 Vylušti křížovku a získej tajenku.

- 1** pětičlenný vládní výbor | **2** písemné prohlášení | **3** neomezená vláda | **4** Výsady, které byly zrušeny šlechtě. | **5** popravčí nástroj užívaný za Francouzské revoluce | **6** radikální politická strana v době Francouzské revoluce | **7** jeden ze tří nejvyšších státních úředníků | **8** Zámek, kde původně sídlil Ludvík XVI.

tajenka: Alegorická postava a zároveň jeden ze symbolů Francouzské republiky je dívka jménem

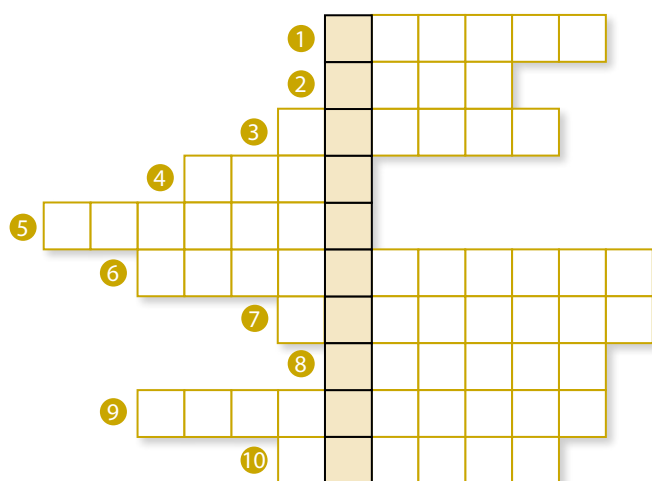
EVROPA A SVĚT PO NAPOLEONSKÝCH VÁLKÁCH

Společnost; Průmyslová revoluce

1 Dopln tabulku.

Příčiny snahy o emancipaci	Národy, kterých se tyto snahy týkaly	Prostředky dosažení emancipace
snaha o osvobození se z osmanské nadvlády		
snaha o politickou rovnoprávnost v rámci habsburské monarchie		
rozdělení území do mnoha malých států s různou vládou		

2 Vyluštěním získáš tajenku vztahující se k průmyslové revoluci. Pojem následně vysvětlí.

1. Země, v níž se zrodila průmyslová revoluce.
2. Zaměstnavatel musel dávat svým dělníkům... .
3. Jméno firmy, která vyrobila první šlapací šicí stroj.
4. vynálezce zdokonaleného parního stroje
5. místo určené pro práci dělníků se stroji
6. Aby se lidé mohli stěhovat svobodně z venkova do měst, muselo být zrušeno... .
7. Aby měli dělníci kde bydlet, stavěly se ... domy, v nichž platili nájem.
8. Způsob, kterým mohli dělníci vyjádřit nesouhlas s podmínkami ve své práci.
9. nejvýznamnější vynález v oblasti dopravy (G. Stephenson)
10. vynálezce parní lodě

tajenka:

K S =

3 V období průmyslové revoluce se změnila skladba společnosti, podle popisu poznej, o kterého obyvatele města se jedná.

Mohu o sobě tvrdit, že jsem velmi bohatý, vlastním velký dům ve městě i na venkově. Svě peníze vydělávám tím, že se starám o peníze jiných. Jsem

Vlastním několik továren a činžovních domů pro své zaměstnance. Žiju si velmi dobře, ale jsem závislý na zájmu o mé zboží a na jeho prodeji. Jsem

Mou denní prací je péče o to, aby lidé ve městě měli zásobu čerstvého chleba a rohlíků. Vlastním menší obchod a mám i jednoho učně. Jsem

Po většinu dne i o sobotách pracuji v továrně, dělám manuálně a většinou s různými stroji. Jsem

4 Během průmyslové revoluce přišli vynálezci s mnoha novými vylepšeními strojů, poznáš podle obrázků, o které stroje se jednalo? Podle barevných políček doplň z písmen tajenku.

15 13 7 9 14

8 6 10 2 3

1 4 5

12

tajenka: Dva objevitelé bleskosvodu se jmenují

1 2 3 4 3 1 5 6 7 6 8 a B 9 10 11 12 13 6 10 14 2 12 10 4 15 6 10

5 Rozhodni, zda uvedené tvrzení platí, a získej jméno významného fyzika, který podnikal mnoho pokusů s elektřinou.

	ANO	NE
1. Díky objevu nových dopravních prostředků se zrychlilo cestování i přenos informací.	V	K
2. Během průmyslové revoluce byla zavedena osmihodinová pracovní doba.	A	O
3. Už na konci 18. století byla zakázána dětská práce.	P	L
4. Bohaté měšťanstvo se jinak označuje termínem buržoazie.	T	E
5. Ve městech se bouraly hradby a dělníkům se na předměstích stavěly nové tovární čtvrti.	A	P

6 Vyber správnou možnost, doplň písmena do tajenky. **tajenka:**

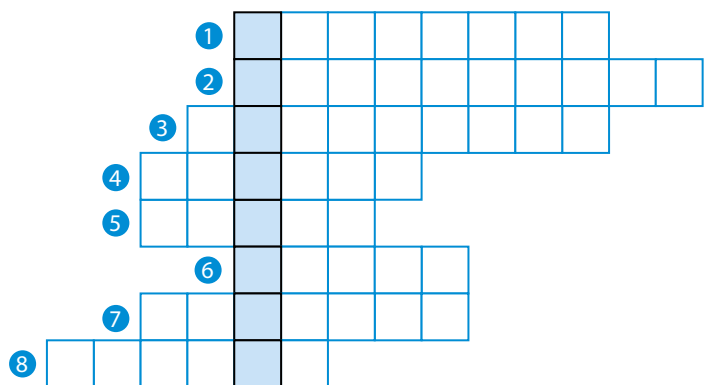
Socialismus je...	Rozbíjení strojů souviselo s...	S průmyslovou revolucí na počátku 19. století nesouvisí...
B) směr, který podporuje dělníky.	R) propouštěním dělníků, když byla jejich práce nahrazována stroji.	L) zrychlení dopravy.
C) směr, který se snaží o rovnocenné postavení všech lidí ve společnosti.	S) se snahou dělníků o zvýšení platu.	M) dostupnost cizokrajného zboží.
D) směr prosazující sociální zvýhodňování nezaměstnaných.	T) projevem nesouhlasu s rušením malých podniků a dílen.	N) snaha žen o lepší postavení ve společnosti.

tajenka: Jméno první parolodi bylo LE MO T

Imperialismus a kolonialismus

16 Poznej podle vlajek a informací, o kterou bývalou kolonii se jedná. Doplně do křížovky dnešní názvy států a získáš tajenku.

- 1) francouzská kolonie v severní Africe (Karel X.)
- 2) francouzská kolonie v Africe, jediný africký ostrov
- 3) britská kolonie, samostatný kontinent
- 4) britská a částečně francouzská kolonie v Severní Americe
- 5) nejvýznamnější britská kolonie v jižní Asii – císařství
- 6) britská kolonie ve střední Africe, jižní soused Egypta
- 7) francouzská kolonie v JV Asii, součást tzv. Indočíny
- 8) dánská kolonie v Severním ledovém oceánu, kterou objevili severané

tajenka: Příjmení cestovatele, který jako první dosáhl jižního pólu, je

17 Rozliš příčiny a důsledky kolonialismu.

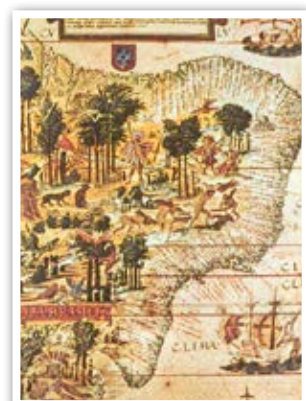
1) nové mapy světa	6) šíření tropických nemocí do Evropy
2) dovoz levných surovin	7) rozvoj chudých zemí
3) odbyt průmyslových výrobků	8) nové pracovní příležitosti
4) objevování neznámých míst	9) rozšíření území
5) propojení různých kultur	10) větší politická moc

příčiny
důsledky

18 Přiřaď ke státům, které kolonizovaly svět, jejich oblasti zájmu. Vycházej z toho, kde který stát leží.

- Španělé a Portugalci (15. a 16. století)
- Anglie a Francie (17. století)
- Anglie a Francie (19. století)
- Rusko
- Japonsko
- USA

- Střední Amerika, Karibská oblast
- Afrika a Asie
- Sibiř, Střední Asie, Čína
- Severní Amerika
- Korejský poloostrov, Čína
- Jižní Amerika

19 Největší zájem byl v 19. století o Afriku, tam se totiž mohly uplatnit i nové státy, které zatím žádné kolonie neměly. Doplně informace.

Nejvíce kolonií v Africe měly (například Maroko či Alžírsko) a (např. Egypt nebo Jihoafrickou republiku). Dvě kolonie zde měli také Portugalci (např.) a malá území spravovali také Novými kolonizátory se staly (stát), a (Somálsko a). Na celou Afriku připadly pouze samostatné státy.

Spojené státy americké

20 Srovnej události týkající se USA tak, jak následovaly po sobě, a získej řešení tajenky.

R - prezidentem Abraham Lincoln

N - otroctví zrušeno na celém území USA

G - prezidentem George Washington

T - bitva u Little Bighornu

A - občanská válka Severu proti Jihu

tajenka:

jméno významného generála Severu

bylo Ulysses S.

21 Rozliš, jaké bylo v USA postavení Indiána po osidlování Divokého západu a černocha žijícího na jihu USA před válkou Severu proti Jihu. Spoj s obrázky.

Pracovali jako otroci.

Nebyli považováni za plnoprávné obyvatele.

Byli vytlačováni ze svého území bělochy.

Pracovali na plantážích s bavlnou.

Byli omezováni bělochy.

Ztráceli možnost lovit.

Museli poslouchat svého pána.

Byli nuceni žít v rezervacích.

Vedli s bělochy války.

Nesměli svobodně opouštět dům bělocha.

22 Rozhodni, zda jsou uvedené informace pravdivé, a doplň tajenku.

ANO NE

1. Na Severu byl rozvinutý průmysl.

J K

2. Jižním státům se říkalo Unie.

V O

3. Prezident Lincoln zrušil otroctví.

H L

4. Ve válce Severu proti Jihu zvítězil Sever.

N U

5. Na Jihu však ani po válce nebylo otroctví zrušeno.

R B

6. Volební právo tak získaly ženy, ale černoši ne.

A O

7. Osídlování západu USA vedlo k válkám s Indiány, kteří zde žili.

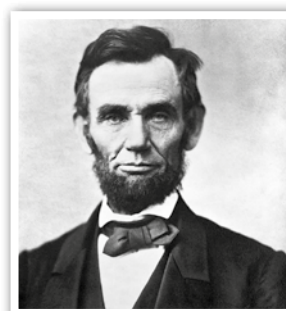
O F

8. V USA se budovala železnice, která sice rozdělávala území Indiánů, ale také napomáhala rozvoji obchodu a zrychlila cestování.

T E

9. V bitvě u Little Bighornu byli Indiáni poraženi.

K H

tajenka: 14. dubna 1865 byl na prezidenta Lincolna spáchán atentát. Atentátník, herec a přívrženec Jihu, se jmenoval

.....
.....

Průběh první světové války

4 Seřaď válečné události tak, jak následovaly za sebou, a doplň tajenku.

E – bolševická revoluce v Rusku

R – podepsání kapitulace Německem

H – sarajevský atentát

U – revoluce v Německu

G – mírová konference ve Versailles

I – bitva na řece Marně

D – vstup USA do války

N – konec bojů na východní frontě

N – bitva u Verdunu

B – vznik Československa

tajenka:

Paul von byl německý polní maršál a vojenský velitel na východní frontě. Patřil mezi úspěšné velitele a Německu vyhrál mezi léty 1914–1916 řadu bitev. Po válce byl r. 1925 zvolen německým prezidentem.

5 Které nové zbraně se během války začaly používat? Popiš obrázky, barevně zvýrazněné písmenko patří do tajenky.

1					
			2		

		2	3		
--	--	---	---	--	--

				2			
--	--	--	--	---	--	--	--

4					
---	--	--	--	--	--

5		
---	--	--

				4
--	--	--	--	---

6				
---	--	--	--	--

tajenka:

Název místa, kde se odehrála první významná – pro Němce úspěšná – bitva na východní frontě:

5	6	2	2	4	2	1	4	3
								G

6 Spoj pojmy s vysvětlením.

útok

násilné připojení území jiného státu

sdělení požadavků s udáním lhůty jejich plnění obsahující hrozbu při nedodržení daných požadavků

atentát

mobilizace

anexe

ultimátum

ofenziva

kapitulace

civilista

útok na život významné osoby

přiznání porážky

Ten, který se neúčastní bojů, žije v zázemí.

vedení vojenských sil a prostředků do pohotovosti a jejich příprava k nasazení do boje

Hravý dějepis 8 obsahuje kapitoly:

- 2. polovina 17. století a 18. století
- Velká francouzská revoluce a napoleonské války
- Evropa a svět po napoleonských válkách
- Revoluce 1848
- 2. polovina 19. století a počátek 20. století
- První světová válka

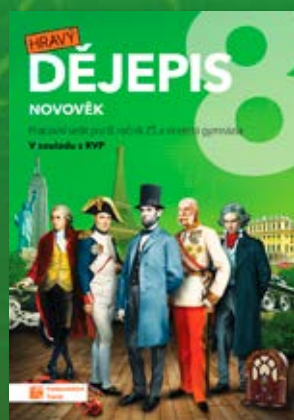
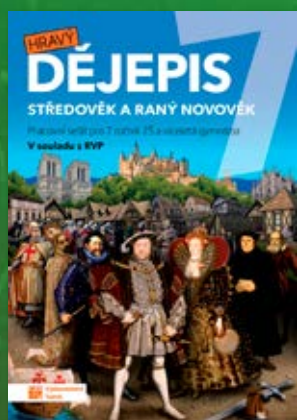
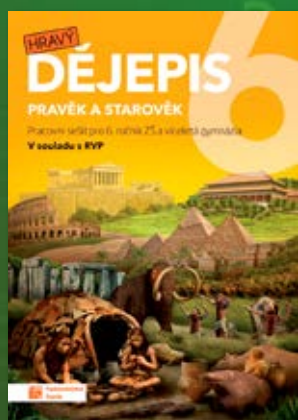
V pracovním sešitě Hravý dějepis 8 najdete:

- 52 stran obsahujících 149 zajímavých cvičení
- ilustrace a barevné reprodukce dobových hmotných pramenů
- cvičení vedoucí k uvědomování si historických souvislostí
- mapy z daného období
- průběžně zařazené opakovací kapitoly

Přílohy:

- Chronologický přehled českých a světových dějin od roku 1700 do roku 1918
- Chronologický přehled zaměřený na průmyslovou revoluci a technický pokrok
- Přehled uměleckých slohů

Ucelená řada pracovních sešitů Hravý dějepis:

ISBN: 978-80-7563-135-0

9 788075 631350

Pracovní sešit je připraven v souladu
s Rámcovým vzdělávacím programem.